

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/140/118/95

KTO STRACIŁ NA TRANSFORMACJI? ŚLĄSK NA TLE INNYCH REGIONÓW KRAJU

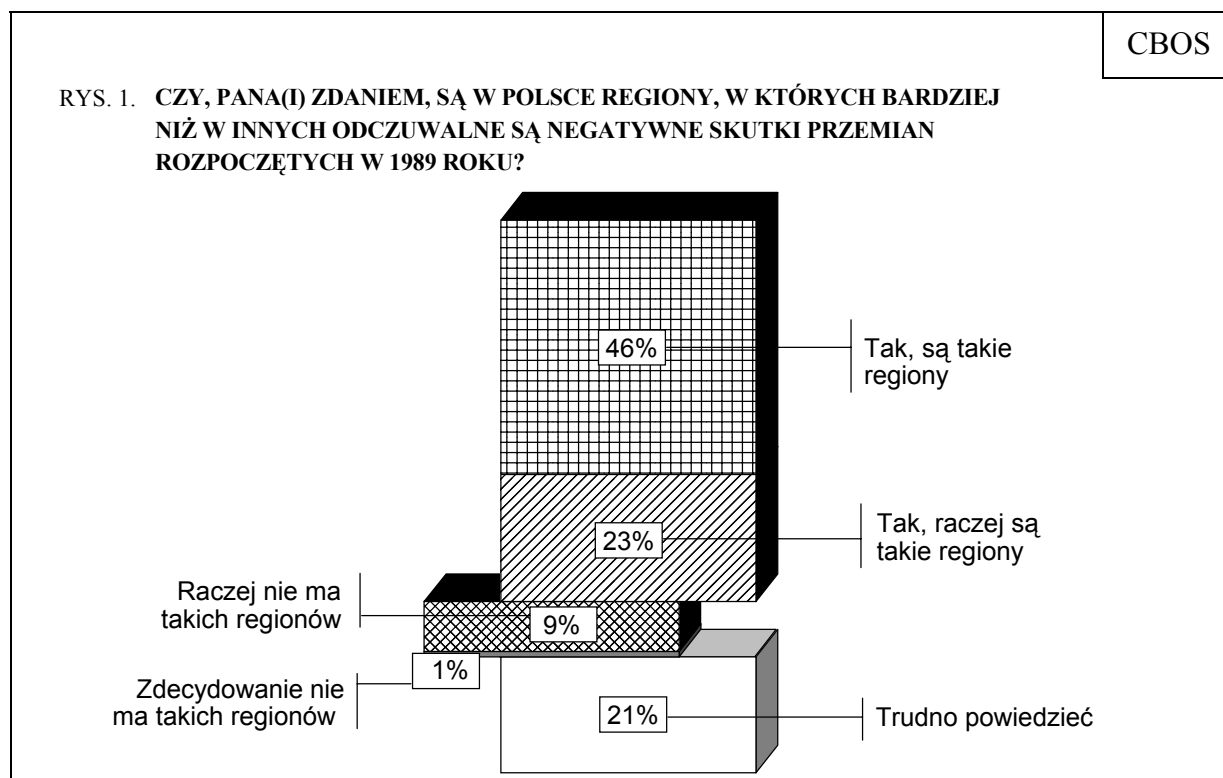
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Środki masowego przekazu często donoszą o pojawiających się postulatach specjalnego traktowania pewnych regionów naszego kraju, w których występują większe niż gdzie indziej problemy wynikające z rozpoczętej sześć lat temu transformacji. Badanie CBOS¹ dotyczyło między innymi postrzegania różnych regionów Polski w kontekście skutków przemian ekonomicznych oraz opinii o problemach Górnego Śląska.

Ponad dwie trzecie respondentów zgadza się z poglądem, że są w Polsce regiony, w których bardziej niż w innych odczuwalne są negatywne skutki przemian rozpoczętych w 1989 roku. Przeciwnego zdania jest natomiast co dziesiąty ankietowany.

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (61), zrealizowano w dniach 8-12 czerwca '95 na 1172-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Istnienie tego typu zróżnicowania najczęściej dostrzegają osoby wykształcone i mające wyrobione poglądy polityczne², a więc zapewne ci, którzy lepiej orientują się w sprawach publicznych.

Według opinii ankietowanych, do regionów, w których bardziej niż w innych odczuwalne są negatywne skutki przemian rozpoczętych w Polsce w 1989 roku, należą³:

- ◆ województwo katowickie (Górny Śląsk) - **25%**,
- ◆ Bieszczady - **11%**,
- ◆ województwo łódzkie - **10%**,
- ◆ "ściana wschodnia" (wschodnie województwa) - **10%**,
- ◆ województwo suwalskie - **9%**,
- ◆ województwo wałbrzyskie - **8%**,
- ◆ województwo białostockie - **8%**,
- ◆ województwo koszalińskie - **7%**.

Warto podkreślić, iż znacząca część badanych wskazując regiony, które straciły na transformacji, wymieniała przede wszystkim tereny będące ich miejscem zamieszkania.

Opinie o Śląsku i jego problemach

Co czwarta osoba, dostrzegająca istnienie w Polsce regionów, w których bardziej niż w innych odczuwalne są negatywne skutki transformacji, wskazywała Górny Śląsk (województwo katowickie).

² Por. tabele aneksowe.

³ Na pytanie otwarte odpowiadały tylko osoby, które dostrzegają w naszym kraju istnienie tego typu zróżnicowania (N=805).

Górny Śląsk jest terenem wysoko zurbanizowanym i zindustrializowanym. Zlokalizowany tam przemysł jest uciążliwy dla mieszkańców i szkodzi środowisku naturalnemu. Na terenie województwa katowickiego żyje - według GUS - około 10% obywateli naszego kraju, region ten dostarcza też znacznej części dochodów państwa. W ostatnich latach pojawiły się tam nowe problemy, takie jak konieczność likwidacji nierentownych kopalń czy restrukturyzacji regionu. Władze lokalne oraz społeczność Śląska (reprezentowana między innymi przez NSZZ "Solidarność") postulują w związku z tym zmianę podejścia władz centralnych do tego regionu.

Respondenci pytani o szczególne, ich zdaniem, problemy Śląska najczęściej wskazywali na:

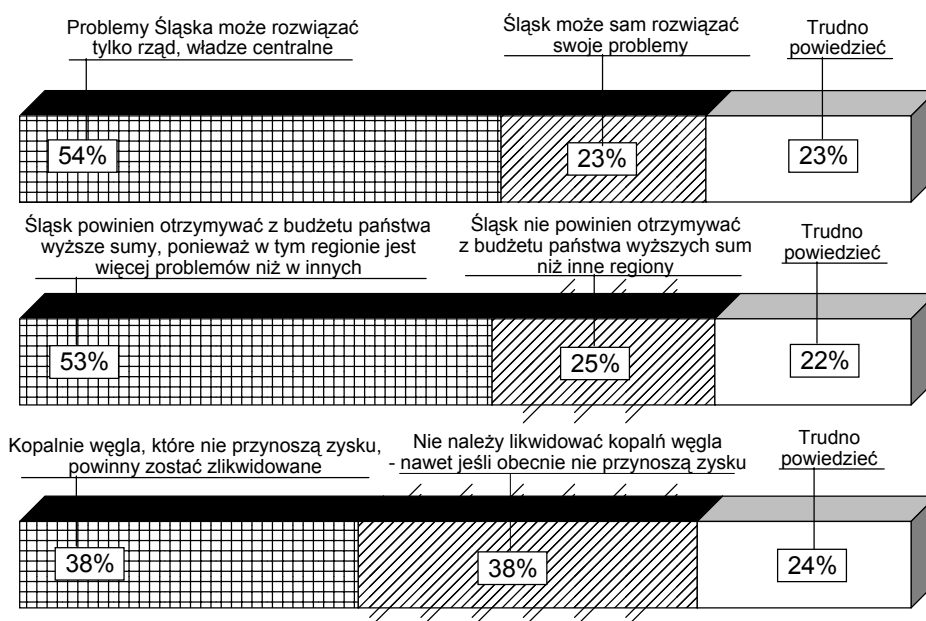
- ◆ zatrucie środowiska naturalnego - **68%**,
- ◆ bezrobocie - **22%**,
- ◆ problemy zdrowotne mieszkańców (zwiększona zachorowalność) - **10%**,
- ◆ likwidację kopalń i hut - **8%**,
- ◆ problemy finansowe kopalń (nierentowność, zadłużenie, spadek popytu na węgiel) - **5%**.

Mieszkańcy województwa katowickiego dodatkowo wymieniali - wśród najważniejszych problemów swojego regionu - zły stan (niedoinwestowanie) służby zdrowia oraz sprawy komunikacji.

Problemy Śląska - zdaniem ponad połowy badanych (54%) - może rozwiązać jedynie rząd i władze centralne. Tylko niespełna jedna czwarta respondentów jest zdania, że Śląsk może sam rozwiązać swoje problemy (23%). Podobnie rozkładają się opinie ankietowanych mieszkańców województwa katowickiego (odpowiednio: 59% i 31%).

Śląsk powinien otrzymywać z budżetu państwa wyższe sumy, ponieważ w tym regionie jest więcej problemów niż w innych (53% wskazań). Przeciwna temu jest natomiast jedna czwarta respondentów (25%). Zwiększenie dotacji budżetowych dla Śląska spotyka się ze zdecydowanym poparciem mieszkańców województwa katowickiego (88%).

RYS. 2. KTÓRA Z PONIŻSZYCH OPINII BARDZIEJ PANU(I) ODPOWIADA?

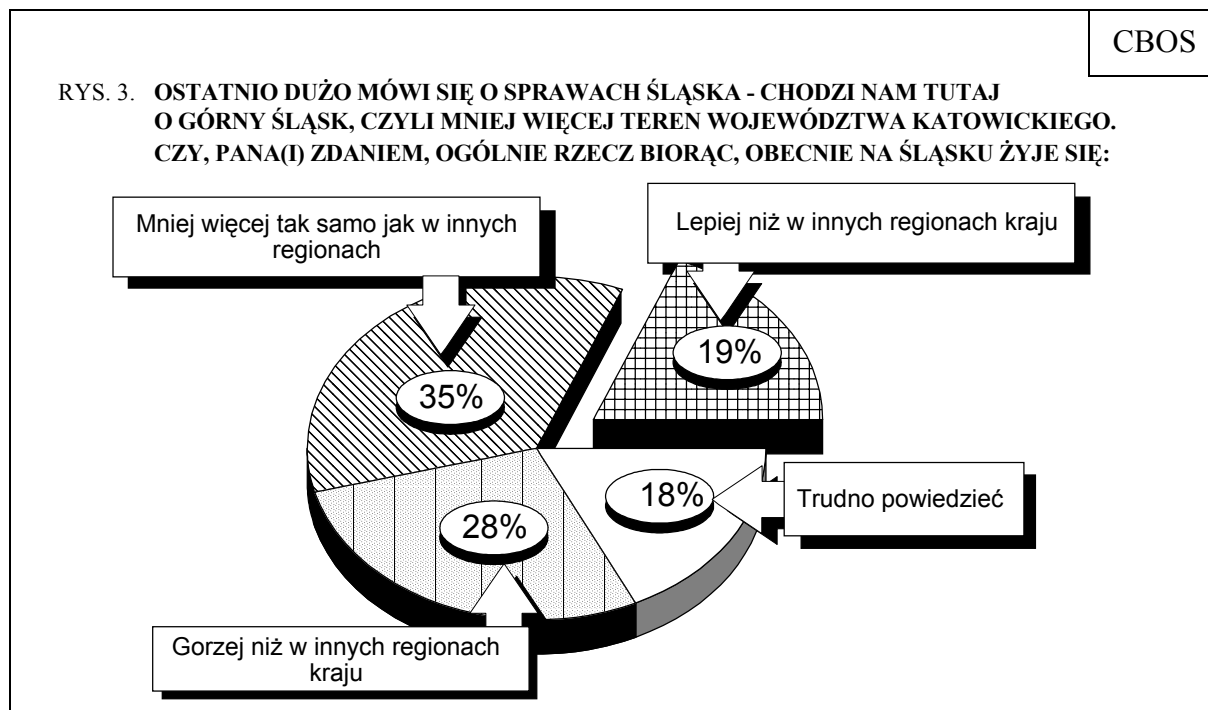
Najbardziej kontrowersyjną kwestią dotyczącą Śląska okazała się - w opinii społeczeństwa - likwidacja kopalń. Prawie dwie piąte respondentów (38%) uważa, iż kopalnie węgla, które nie przynoszą zysku, powinny zostać zlikwidowane. Tyle samo osób (38%) stwierdziło jednak, że nie należy likwidować kopalń węgla, nawet jeśli obecnie nie przynoszą one zysku. Warto dodać, iż wśród mieszkańców województwa katowickiego opinie w tej kwestii również są podzielone (odpowiednio: 43% i 46%).

Poparcie dla likwidacji nierentownych kopalń rośnie wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia badanych. O ile wśród osób z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym liczba osób uważających, że w ogóle nie należy likwidować kopalń, jest większa niż zwolenników likwidacji tych, które są nierentowne, to wśród respondentów legitymujących się wykształceniem co najmniej średnim proporcje są odwrotne. Likwidację nierentownych kopalń najbardziej popierają także przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz prywatnych przedsiębiorców. Natomiast przeciwnikami zamykania kopalń są najczęściej robotnicy⁴.

⁴ Por. tabele aneksowe.

Poglądy respondentów na wymienione kwestie najbardziej różnicują deklarowane przez nich orientacje polityczne. Zwolennikami opinii, iż *problemy Śląska może rozwiązać tylko rząd, władze centralne* oraz *Śląsk powinien otrzymywać z budżetu państwa wyższe sumy, ponieważ w tym regionie jest więcej problemów niż w innych* są, częściej niż inni, badani identyfikujący się z prawicą (odpowiednio: 68% i 65%)⁵. W kwestii likwidacji kopalń opinie prawicy są podzielone, natomiast zwolennicy zamykania nierentownych kopalń wśród osób sytuujących się w politycznym centrum oraz sympatyków lewicy (odpowiednio: 43% i 45%) nieco przeważają nad przeciwnikami (po 37%)⁶.

Województwo katowickie ma wiele problemów, które nie pozostają bez wpływu na życie jego mieszkańców. Porównanie z warunkami życia ludzi w innych regionach wypada jednak czasem na korzyść Ślązaków. Opinie badanych o obecnej sytuacji życiowej mieszkańców Śląska są dosyć podzielone: ponad jedna trzecia ocenia, że żyje się tam mniej więcej tak samo jak w innych regionach kraju (35%), ponad jedna czwarta uważa, iż gorzej niż w innych regionach (28%), a tylko niespełna jedna piąta skłonna jest twierdzić, że na Śląsku żyje się lepiej niż w innych częściach kraju (19%).

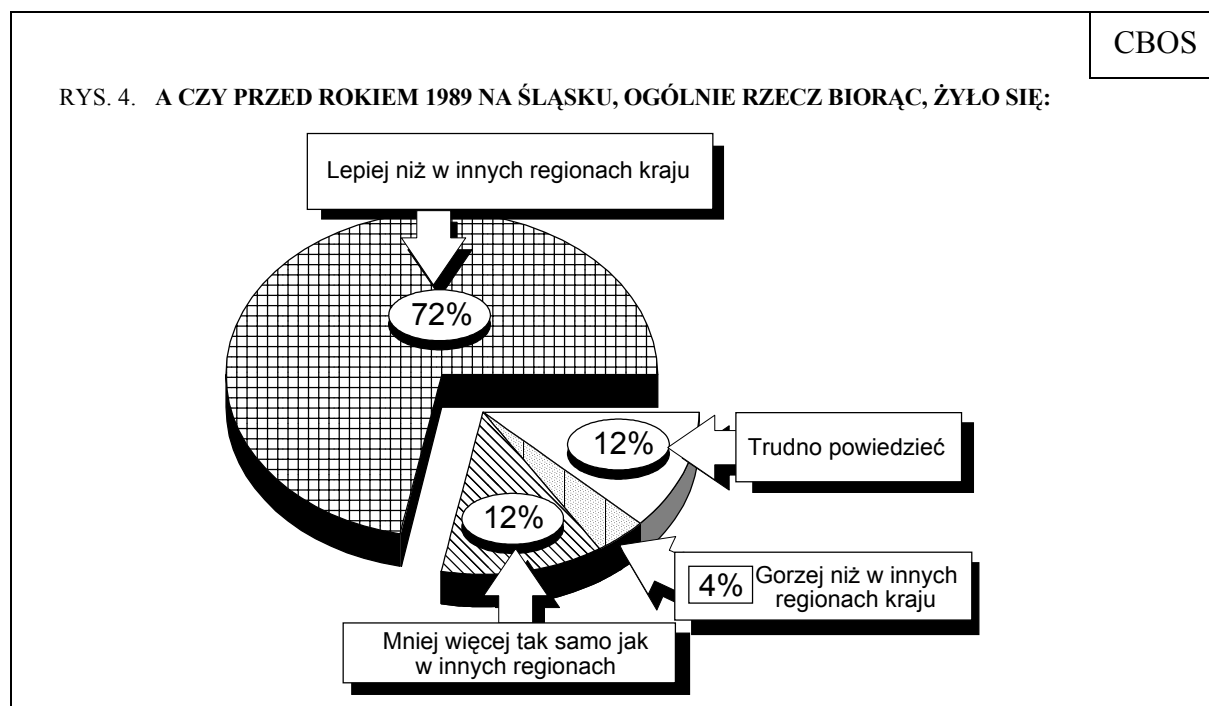
⁵ V Cramera równe odpowiednio 0.18 i 0.19.

⁶ V Cramera równe 0.15.

Ankietowani, którzy stwierdzili, że na Śląsku żyje się lepiej niż w innych regionach kraju, uzasadniając swoje opinie wymieniali wyższe niż gdzie indziej zarobki czy (ogólnie) dochody ludności (55%), mniejsze bezrobocie (38%) oraz większe uprzemysłowienie regionu (20%), a także większe niż gdzie indziej inwestycje (5%).

Natomiast respondenci oceniający, że na Śląsku żyje się gorzej niż w innych regionach, najczęściej wskazywali na zatrucie i zniszczenie środowiska naturalnego (36%), bezrobocie (20%), niskie (lub zbyt niskie w stosunku do wkładu pracy) zarobki (10%), dużą zachorowalność ludności (7%), likwidację kopalń (7%) i trudną sytuację ekonomiczną kopalń (5%).

Warto podkreślić, iż zdecydowana większość ankietowanych (72%) jest przekonana, że przed rokiem 1989 na Śląsku żyło się, ogólnie rzecz biorąc, lepiej niż w innych regionach kraju. Opinie takie są najczęstsze wśród osób deklarujących lewicowe poglądy polityczne (87%), respondentów z wyższym wykształceniem (83%), prywatnych przedsiębiorców (82%) oraz przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji (82%).

Podkreślić także należy, iż więcej osób wśród mieszkańców województwa katowickiego niż wśród ogółu Polaków ocenia, że obecnie na Śląsku żyje się lepiej niż w innych regionach kraju (27%), nieco więcej także twierdzi, iż żyje się tam gorzej (35%). Jednak jeśli chodzi o okres sprzed 1989 roku, oceny ankietowanych z województwa katowickiego są gorsze niż ogółu badanych, gdyż tylko nieco ponad połowa (55%) mieszkańców województwa przyznaje, iż na Śląsku żyło się lepiej niż w innych regionach kraju, a prawie co trzeci (31%) twierdzi, że życie mieszkańców Śląska nie różniło się od życia innych Polaków.

Wyniki badań pokazują, iż połowa społeczeństwa (51%) *dostrzega relatywne pogorszenie sytuacji życiowej mieszkańców Śląska w porównaniu z sytuacją mieszkańców w innych regionach kraju*. Oznacza to, że ankietowani ci oceniając warunki życia na Śląsku przed i po 1989 roku (w zestawieniu z pozostałą częścią kraju) twierdzą, iż uległy one pogorszeniu, przy czym - jak się wydaje - większość spośród nich postrzega to przede wszystkim jako utratę przez Śląsk uprzywilejowanej pozycji (tzn. 27% ogółu badanych uważa, że przed rokiem 1989 na Śląsku żyło się lepiej niż w pozostałych regionach, a obecnie żyje się mniej więcej tak samo jak gdzie indziej).

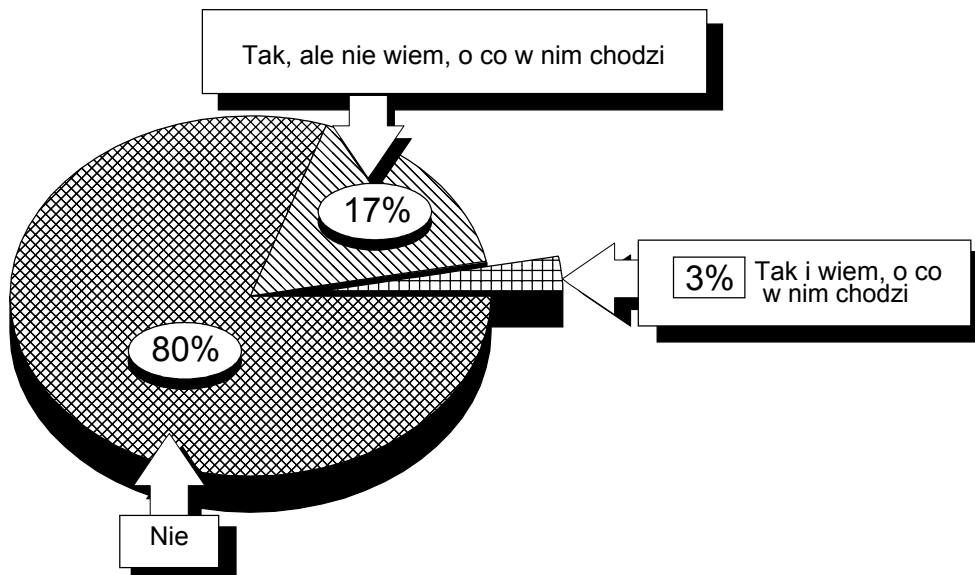
Kontrakt dla województwa katowickiego

Na początku ubiegłego roku Region Śląsko-Dąbrowski "Solidarności" ogłosił program powstrzymania degradacji województwa, nazwany "Kontraktem dla województwa katowickiego". Prawie równocześnie Wydział Gospodarki Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach rozpoczął pracę nad projektem regionalnym. Okazało się, że obie koncepcje są w dużym stopniu spójne, postanowiono więc zaproponować rządowi wspólny, kompleksowy projekt⁷. Podpisanie przez stronę rządową „Paktu dla Śląska” i wprowadzenie go w życie postulowali między innymi górnicy protestujący w maju bieżącego roku.

Zdecydowana większość społeczeństwa nie słyszała o projekcie kontraktu dla województwa katowickiego (80%). Tylko bardzo niewielka grupa stwierdziła, że wie, o co w nim chodzi (3%).

⁷ Por. J. Krzyk, *Pakt dla Śląska*, „Gazeta Wyborcza”, 30 maja '95.

RYS. 5. CZY SŁYSZAŁ(A) PAN(I) O PROJEKCIE "PAKTU DLA ŚLĄSKA" - KONTRAKTU DLA WOJEWÓDZTWA KATOWICKIEGO?

Z deklaracji badanych wynika, że o istnieniu specjalnego programu dla Śląska najczęściej słyszeli przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (39%), respondenci z wyższym wykształceniem (38%) oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek (35%).

Warto też podkreślić, że spośród ankietowanych mieszkańców województwa katowickiego prawie dwie piąte słyszało o kontrakcie dla Śląska (38%), a co dziesiąty z nich zadeklarował, że wie, o co w nim chodzi.

Badani wskazując regiony, w których bardziej niż w innych odczuwalne są negatywne skutki przemian rozpoczętych w 1989 roku, najczęściej wymieniali województwo katowickie. Jednocześnie jedna piąta Polaków jest przekonana, że obecnie na Śląsku żyje się lepiej niż w innych regionach kraju.

Największym problemem województwa katowickiego jest - w powszechnym odczuciu - zatrucie środowiska naturalnego. Ponad połowa badanych zgadza się z opinią, iż sprawy Śląska mogą rozwiązać jedynie władze centralne, a także podziela pogląd, że Śląsk powinien otrzymywać z budżetu państwa większe dotacje, ponieważ występuje tam więcej problemów niż w innych częściach kraju.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, są w Polsce regiony, w których bardziej niż w innych odczuwalne są negatywne skutki przemian rozpoczętych w 1989 roku?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	69	10	22	1172
Płeć				
Mężczyźni	74	10	16	554
Kobiety	64	10	26	618
Wiek				
do 24 lat	77	7	15	161
25-34	73	10	16	219
35-44	76	8	16	271
45-54	73	8	19	169
55-64	63	12	25	176
65 lat i więcej	44	14	42	176
Miejsce zamieszkania				
Wieś	57	15	29	437
Miasto do 20 tys.	76	5	19	122
od 21 do 100 tys.	71	7	22	224
101-500 tys.	78	10	12	215
501 tys. i więcej mieszk.	79	5	17	174
Region				
Północny	78	6	16	124
Zachodni	69	14	17	124
Środkowo-zachodni	70	8	21	176
Środkowy	71	7	22	212
Wschodni	58	10	31	148
Południowo-wschodni	62	15	23	185
Południowo-zachodni	72	8	20	203
Wykształcenie				
Podstawowe	50	13	37	396
Zasadnicze zawodowe	71	10	19	291
Średnie	81	7	12	380
Wyższe	88	5	7	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	87	4	9	73
Prac. umysł. niż. szczebla	86	4	10	102
Pracownicy fiz. - umysł.	83	3	14	76
Robotnicy wykwalifikowani	79	10	11	140
Robotnicy niewykwalifik.	61	4	35	56
Rolnicy	59	17	24	97
Prywatni przedsiębiorcy	75	7	18	49
Bierni zawodowo				
Renciści	56	12	32	167
Emeryci	58	12	31	213
Uczniowie i studenci	78	8	14	51
Bezrobotni	62	14	24	81
Gospodynie domowe i inni	68	12	20	65
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	84	5	11	128
Sektor państwowy	72	10	18	145
Sektor prywatny	81	4	15	202
Spółdzielczość	81	3	16	33
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	62	12	26	228
125 - 199	72	8	19	183
200 - 274	66	11	22	310
275 - 324	69	11	21	169
325 i powyżej	81	5	14	225
Ocena własnych war. mater.				
Złe	67	10	23	433
Średnie	67	10	23	525
Dobre	76	9	14	214
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	66	7	26	73
Raz w tygodniu	67	11	22	704
Kilka razy w roku	70	9	20	277
W ogóle nie uczestniczy	75	7	17	118
Poglądy polityczne				
Lewica	78	7	15	222
Centrum	72	13	16	353
Prawica	80	7	13	280
Trudno powiedzieć	49	11	40	312

Tabela 2. Która z poniższych opinii bardziej Panu(i) odpowiada:
1 - problemy Śląska może rozwiązać tylko rząd, władze centralne; 2 - Śląsk może sam rozwiązać swoje problemy (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	23	23	1171
Płeć				
Mężczyźni	56	26	18	554
Kobiety	52	21	27	617
Wiek				
do 24 lat	63	22	15	161
25-34	52	31	17	219
35-44	53	22	25	271
45-54	57	25	18	169
55-64	58	21	21	175
65 lat i więcej	43	17	40	176
Miejsce zamieszkania				
Wieś	51	23	26	437
Miasto do 20 tys.	58	24	18	122
od 21 do 100 tys.	53	21	25	224
101-500 tys.	55	30	14	215
501 tys. i więcej mieszk.	59	18	23	173
Region				
Północny	54	23	22	124
Zachodni	53	22	25	124
Środkowozachodni	57	20	23	176
Środkowy	57	21	22	212
Wschodni	51	24	25	148
Południowo-wschodni	51	21	28	184
Południowo-zachodni	54	31	15	203
Wykształcenie				
Podstawowe	52	20	29	396
Zasadnicze zawodowe	53	29	18	291
Średnie	57	23	20	379
Wyższe	53	25	22	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	58	24	18	73
Prac.umysł.niż.szczębla	51	25	24	102
Pracownicy fiz.- umysł.	60	25	15	76
Robotnicy wykwalifikowani	58	25	18	140
Robotnicy niewykwalifik.	52	26	21	56
Rolnicy	49	28	23	97
Prywatni przedsiębiorcy	47	22	31	49
Bierni zawodowo				
Renciści	57	17	25	166
Emeryci	47	19	34	213
Uczniowie i studenci	67	27	6	51
Bezrobotni	51	32	17	81
Gospodynie domowe i inni	64	23	13	65
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	67	15	18	128
Sektor państwowy	50	30	20	145
Sektor prywatny	49	26	24	202
Spółdzielczość	66	26	8	33
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	51	29	21	228
125 - 199	56	20	24	183
200 - 274	57	21	22	310
275 - 324	54	26	20	169
325 i powyżej	52	25	23	224
Ocena własnych war. mater.				
Złe	56	22	23	433
Średnie	54	24	22	524
Dobre	50	25	25	214
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	53	15	32	73
Raz w tygodniu	56	24	20	703
Kilka razy w roku	52	24	23	277
W ogóle nie uczestniczy	50	21	29	118
Poglądy polityczne				
Lewica	52	26	22	222
Centrum	57	26	17	352
Prawica	68	20	12	280
Trudno powiedzieć	41	21	38	312

Tabela 3. Którą z poniższych opinii bardziej Panu(i) odpowiada:
1 - Śląsk powinien otrzymywać z budżetu państwa wyższe sumy, ponieważ w tym regionie jest więcej problemów niż w innych; 2 - Śląsk nie powinien otrzymywać z budżetu państwa wyższych sum niż inne regiony (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	53	25	21	1172
Płeć				
Mężczyźni	56	29	14	554
Kobiety	50	22	28	618
Wiek				
do 24 lat	61	26	14	161
25-34	52	29	20	219
35-44	58	26	16	271
45-54	57	26	17	169
55-64	48	26	26	176
65 lat i więcej	43	19	38	176
Miejsce zamieszkania				
Wieś	44	27	29	437
Miasto do 20 tys.	55	24	21	122
od 21 do 100 tys.	52	27	21	224
101-500 tys.	64	25	11	215
501 tys. i więcej mieszk.	64	21	16	174
Region				
Północny	46	34	20	124
Zachodni	55	23	22	124
Środkowozachodni	52	25	24	176
Środkowy	56	20	24	212
Wschodni	49	22	28	148
Południowo-wschodni	35	44	21	185
Południowo-zachodni	75	13	12	203
Wykształcenie				
Podstawowe	43	26	31	396
Zasadnicze zawodowe	57	25	18	291
Średnie	60	23	17	380
Wyższe	57	33	10	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	60	30	10	73
Prac.umysł.niż.szczebła	52	31	17	102
Pracownicy fiz.- umysł.	68	26	6	76
Robotnicy wykwalifikowani	49	33	18	140
Robotnicy niewykwalifik.	62	20	19	56
Rolnicy	44	26	30	97
Prywatni przedsiębiorcy	56	30	14	49
Bierni zawodowo				
Renciści	46	27	28	167
Emeryci	49	18	33	213
Uczniowie i studenci	68	22	9	51
Bezrobotni	55	27	18	81
Gospodynie domowe i inni	62	19	18	65
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	56	33	12	128
Sektor państwowy	54	32	14	145
Sektor prywatny	60	24	15	202
Spółdzielczość	62	22	16	33
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	46	32	23	228
125 - 199	53	24	23	183
200 - 274	51	26	23	310
275 - 324	51	27	22	169
325 i powyżej	67	22	10	225
Ocena własnych war. mater.				
Złe	51	24	25	433
Średnie	52	27	21	525
Dobre	60	25	16	214
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	48	22	30	73
Raz w tygodniu	52	25	22	704
Kilka razy w roku	55	27	18	277
W ogóle nie uczestniczy	57	26	18	118
Poglądy polityczne				
Lewica	54	32	14	222
Centrum	54	27	18	353
Prawica	65	24	11	280
Trudno powiedzieć	41	21	38	312

Tabela 4. Która z poniższych opinii bardziej Panu(i) odpowiada:
1 - kopalnie węgla, które nie przynoszą zysku, powinny
zostać zlikwidowane; 2 - nie należy likwidować kopalń
węgla - nawet jeśli obecnie nie przynoszą zysku (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	38	25	1172
Płeć				
Mężczyźni	44	36	20	554
Kobiety	32	39	29	618
Wiek				
do 24 lat	39	36	25	161
25-34	42	34	24	219
35-44	40	39	21	271
45-54	37	40	22	169
55-64	36	41	23	176
65 lat i więcej	30	36	34	176
Miejsce zamieszkania				
Wieś	34	40	26	437
Miasto do 20 tys.	30	49	22	122
od 21 do 100 tys.	40	37	24	224
101-500 tys.	48	35	18	215
501 tys. i więcej mieszk.	38	29	33	174
Region				
Północny	36	40	23	124
Zachodni	40	32	28	124
Środkowo-zachodni	35	41	25	176
Środkowy	30	40	30	212
Wschodni	33	40	27	148
Południowo-wschodni	50	26	24	185
Południowo-zachodni	39	44	17	203
Wykształcenie				
Podstawowe	28	42	30	396
Zasadnicze zawodowe	34	43	23	291
Średnie	45	33	21	380
Wyższe	58	22	20	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	60	20	20	73
Prac. umysł. niż. szczebla	42	39	19	102
Pracownicy fiz. - umysł.	47	29	24	76
Robotnicy wykwalifikowani	36	40	24	140
Robotnicy niewykwalifik.	21	53	26	56
Rolnicy	36	38	27	97
Prywatni przedsiębiorcy	58	25	16	49
Bierni zawodowo				
Renciści	32	41	27	167
Emeryci	34	39	27	213
Uczniowie i studenci	44	32	24	51
Bezrobotni	35	49	16	81
Gospodynie domowe i inni	22	37	41	65
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	44	36	20	128
Sektor państwowy	33	42	25	145
Sektor prywatny	45	34	21	202
Spółdzielczość	52	26	22	33
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	34	43	23	228
125 - 199	33	40	27	183
200 - 274	36	36	29	310
275 - 324	36	46	18	169
325 i powyżej	49	29	22	225
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	41	28	433
Średnie	38	38	24	525
Dobre	50	30	20	214
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	40	41	19	73
Raz w tygodniu	35	39	26	704
Kilka razy w roku	41	35	24	277
W ogóle nie uczestniczy	42	34	24	118
Poglądy polityczne				
Lewica	45	37	18	222
Centrum	43	37	20	353
Prawica	40	39	21	280
Trudno powiedzieć	24	38	38	312

Tabela 5. Ostatnio dużo mówi się o sprawach Śląska - chodzi nam tutaj o Górny Śląsk, czyli mniej więcej teren województwa katowickiego. Czy, Pana(i) zdaniem, ogólnie rzecz biorąc, obecnie na Śląsku żyje się: 1 - lepiej niż w innych regionach kraju; 2 - mniej więcej tak samo jak w innych regionach; 3 - gorzej niż w innych regionach kraju

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	35	28	17	1172
Płeć					
Mężczyźni	25	32	28	15	554
Kobiety	14	38	29	19	618
Wiek					
do 24 lat	19	30	39	12	161
25-34	19	37	32	12	219
35-44	21	39	29	12	271
45-54	17	40	27	16	169
55-64	23	27	25	25	176
65 lat i więcej	15	35	18	31	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	20	36	22	22	437
Miasto do 20 tys.	23	30	28	19	122
od 21 do 100 tys.	24	34	25	17	224
101-500 tys.	18	35	38	10	215
501 tys. i więcej mieszk.	11	38	37	14	174
Region					
Północny	10	34	36	20	124
Zachodni	17	44	23	17	124
Środkowozachodni	15	38	27	20	176
Środkowy	9	37	35	19	212
Wschodni	24	28	26	22	148
Południowo-wschodni	27	37	22	14	185
Południowo-zachodni	29	30	29	12	203
Wykształcenie					
Podstawowe	19	36	20	25	396
Zasadnicze zawodowe	21	34	30	15	291
Średnie	16	34	38	12	380
Wyższe	22	42	21	15	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	19	43	29	9	73
Prac.umysł.niż.szczebla	15	41	33	11	102
Pracownicy fiz.- umysł.	12	39	36	12	76
Robotnicy wykwalifikowani	27	30	31	12	140
Robotnicy niewykwalifik.	23	32	21	24	56
Rolnicy	19	33	28	20	97
Prywatni przedsiębiorcy	14	35	35	16	49
Bierni zawodowo					
Renciści	20	35	20	25	167
Emeryci	20	33	24	23	213
Uczniowie i studenci	16	25	56	3	51
Bezrobotni	18	36	25	21	81
Gospodynie domowe i inni	16	43	27	14	65
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	19	36	32	13	128
Sektor państwowy	26	36	28	11	145
Sektor prywatny	15	34	36	15	202
Spółdzielczość	10	49	24	16	33
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 125 zł	26	34	24	16	228
125 - 199	16	43	27	14	183
200 - 274	17	32	31	21	310
275 - 324	18	35	28	19	169
325 i powyżej	21	36	31	12	225
Ocena własnych war. mater.					
Złe	19	30	29	21	433
Średnie	20	39	25	16	525
Dobre	16	36	35	13	214
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	16	36	24	23	73
Raz w tygodniu	20	35	28	17	704
Kilka razy w roku	20	37	29	14	277
W ogóle nie uczestniczy	16	26	34	23	118
Poglądy polityczne					
Lewica	23	39	25	12	222
Centrum	17	39	30	14	353
Prawica	22	33	33	12	280
Trudno powiedzieć	16	29	24	30	312